



NATUR- OG MILJØKLAGENÆVNET

Rentemestervej 8
2400 København NV
Telefon: 72 54 10 00
nmkn@nmkn.dk
www.nmkn.dk

07. september 2016 • J.nr.: NMK-132-00737 • KlageID: 62931 • Ref.: KASSA-NMKN

AFGØRELSE **i sag om husdyrbrug beliggende i Esbjerg Kommune**

Natur- og Miljøklagenævnet har truffet afgørelse efter § 12 i husdyrbrugloven¹.

Natur- og Miljøklagenævnet stadfæster Esbjerg Kommunes afgørelse af 24. november 2014 om godkendelse til udvidelse af husdyrbruget på adressen Stratvej 7, 6740 Bramming.

Godkendelsen bortfalder, hvis den ikke er udnyttet inden 2 år efter datoen for Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse, jf. husdyrbruglovens § 33, stk. 1.

Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse er endelig og kan ikke indbringes for anden administrativ myndighed, jf. § 17 i lov om Natur- og Miljøklagenævnet². Eventuel retssag til prøvelse af afgørelsen skal være anlagt inden 6 måneder, jf. husdyrbruglovens § 90.

Afgørelsen er truffet af formanden på nævnets vegne, jf. § 9 i lov om Natur- og Miljøklagenævnet.

¹ Lovbekendtgørelse nr. 442 af 13. maj 2016 om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug.

² Lovbekendtgørelse nr. 1620 af 8. december 2015 om Natur- og Miljøklagenævnet.

Klagen til Natur- og Miljøklagenævnet

Esbjerg Kommunes afgørelse af 24. november 2014 er påklaget til Natur- og Miljøklagenævnet af en gruppe omboende.

De omboende klager navnlig over, at udvidelsen vil medføre øgede lugtgener, og de stiller spørgsmålstegn ved de foretagne beregninger af lugtgenerne. Endvidere anfører de i klagen, at afstandskravene ikke er overholdt, og at BAT-emissionsgrænseniveauet ikke skal vurderes som et eksisterende anlæg men som et nyt staldanlæg.

Sagens oplysninger

Oplysninger fra kommunens afgørelse af 24. november 2014

Esbjerg Kommune meddelte den 3. juni 2008 miljøgodkendelse til husdyrbruget på Stratvej 7 i medfør af husdyrbruglovens § 12.

Ansøgningen om godkendelse af udvidelse af husdyrbruget er indgivet den 28. maj 2013.

Esbjerg Kommune har den 24. november 2014 meddelt miljøgodkendelse til udvidelse af husdyrbruget på ejendommen Stratvej 7, 6740 Bramming. Af kommunens afgørelse fremgår bl.a. følgende:

"Godkendelsen omfatter

- En udvidelse af dyreholdet fra 8.750 prod. slagtesvin (30-102 kg), 8.750 prod. smågrise (7,2-30 kg) og 3 årsheste (500-700 kg) til 11.000 prod. slagtesvin (32-113 kg), 11.000 prod. smågrise (25-32 kg), 11.500 prod. smågrise (7,3-25 kg) og 20 årsheste (500-700 kg). Dette svarer til en udvidelse fra 301,3 dyreenheder til 404,0 dyreenheder.
- Ændring af ejet/forpagtet areal fra 165,6 ha til 192,6 ha.
- Ændring af aftalearealet fra 119,10 ha til 399,8 ha.
- Opførelse af 2 flytbare rundbuehaller til heste på hver 30 m² i tilknytning til eksisterende bygningsmasse på ejendommen.
- Ændring og ophævelse af vilkår i miljøgodkendelsen fra juni 2008."

Kommunen har i miljøgodkendelsen bl.a. fastsat følgende vilkår:

"Husdyrproduktion

[...]

2. Husdyrholdet skal være sammensat og staldindretningen udført som beskrevet nedenfor:

	Antal årsdyr	Antal producerede dyr	DE
Slagtesvin (32 - 113 kg), Delvis spaltegulv, 25-49 % fast gulv		11.000	338,6
Smågrise (7,3 - 25 kg), toklimastald, delvis spaltegulv		11.500	41,2
Smågrise (25 - 32 kg), toklimastald, delvis spaltegulv		11.000	15,6
Heste (500-700 kg)	20		8,7
I alt			404,0

[...]

Lugt

17. Sammensætningen af dyr på stald må på intet tidspunkt medføre en større lugtemission end 77.532 OUE/s, hvor lugtemissionen beregnes som 380 OUE/s per 1000 kg smågrise og 300 OUE/s per 1000 kg slagtesvin. Dette kan f.eks. overholdes ved det i vilkår 2 angivne dyrehold samt ved udnyttelse af i alt 1450 stipladser til smågrise (7,3-25 kg), 600 stipladser til smågrise (25-32 kg) samt 2844 stipladser til slagtesvin (32-113 kg)."

Af den miljøtekniske beskrivelse og vurdering i afgørelsen fremgår bl.a. følgende om husdyrbrugets beliggenhed:

"Husdyrbruget ligger ca. 2,2 km fra eksisterende byzoneområde (Jernvedlund) og ca. 2,2 km fra fremtidig byzone (Hunderup). Afstanden til nærmeste område i landzone, der i lokalplan er udlagt til blandet bolig og erhvervsformål er ca. 1,2 km (Sejstrup). Der er ca. 105 m fra nærmeste stald på Stratvej 7 til nabobeboelse på Stratvej 5 (kvægeejendom med landbrugspligt) og ca. 210 m til nabobeboelse på Stratvej 14 (nabo uden landbrugspligt).

Husdyrbruget opfylder afstandskravene i Lov om miljøgodkendelse m.v. af husdyrbrug:

– § 6: Afstande til nabobeboelse, eksisterende eller fremtidig byzone- eller sommerhusområde samt områder i landzone der i lokalplan er udlagt til bolig-formål, blandet bolig og erhvervsformål eller til offentlige formål.

– § 7: Forbudszone for etablering, udvidelse eller ændring indenfor 10 m fra nærmere bestemte ammoniakfølsomme naturtyper.

Der opføres i forbindelse med udvidelsen ingen stalde eller lign. på ejendommen, der kræver at afstandskravene i husdyrgodkendelseslovens § 8 skal overholdes. Det bemærkes, at Esbjerg Kommune vurderer, at transportable rundbuehaller til hestene uden støbt bund ikke skal betragtes som "stalde og lign." jf. definitionen i § 8."

Af den miljøtekniske beskrivelse og vurdering i afgørelsen fremgår bl.a. følgende om husdyrbrugets påvirkninger af omgivelserne i forhold til lugt:

"Overpumpning af gylle til gylletank foregår ca. 26 gange pr. år i såvel nudrift som ansøgt drift. Varigheden er i nudrift ca. en halv time pr. gang og øges til ca. 1,5 time pr. overpumpning.

Oprøring af gylletanke foretages fortsat før udbringning på markerne primært om foråret.

Det vurderes, at det ikke er relevant at stille skærpede krav til pumpning og omrøring af gylle, da der ikke er naboer i umiddelbar nærhed af bedriften.

[...]

For Stratvej 7 skal geneafstanden beregnet for den ansøgte drift overholdes i forhold til nærmeste bolig uden landbrugspligt, som er Stratvej 14, til nærmeste samlet bebyggelse i landzone, Sejstrup, og nærmeste nuværende eller fremtidige byzone, som er Jernvedlund. Resultaterne af lugtgeneberegningerne fremgår af tabel 7.

Områdetype	Minimums afstand til omkringboende (geneafstand)	Aktuel afstand
------------	--	----------------

Byzone	721	**2.145
Samlet bebyggelse	546	**1.123
Enkelt bolig	*255	***256

Tabel 7: Lugt.

*Geneafstanden er korrigeret jf. reglerne i godkendelsesbekendtgørelsen, hvorved staldafsnit, som ligger i en afstand på mere end 1,2 gange geneafstanden, er bortscreenede, således at bidrag herfra ikke indgår i beregningen.

**Korteste afstand til områdetype

***Vægtet gennemsnitsafstand

Geneafstanden afsættes normalt i centrum af stalden. På Stratvej 7 er der flere staldafsnit, der hver bidrager med en lugtemission. I ansøgningssystemets beregningsmodel er den korrigerede geneafstand til nabo-beboelse (Stratvej 14) beregnet til 255 m, hvilket ikke umiddelbart kan sammenlignes med den faktiske afstand til ejendommen. Da der er flere staldafsnit med en vis indbyrdes afstand, er der foretaget en beregning, som viser, at den vægtede gennemsnitsafstand fra disse er 256 m. Da den vægtede gennemsnitsafstand er større end geneafstanden til nærmeste beboelse (Stratvej 14), er beskyttelsesniveauet for lugt overholdt til enkelt bolig.

[...]

Lugt vil kunne registreres udenfor geneafstanden, men i en grad, så man ikke vil karakterisere det som generende. Det vurderes, at staldanlæggene ikke vil medføre væsentlige lugtgener for naboer, samlet bebyggelse og byzone. Det eksisterende vilkår om, at husdyrbrugets drift ikke må give anledning til væsentlige lugtgener bibeholdes. For at sikre, at forudsætningerne for lugtberegningerne i ansøgningen til enhver tid overholder beskyttelsesniveauet, stilles der vilkår til den samlede lugtemission fra husdyrbruget. Der stilles ikke andre vilkår i relation til lugt.”

Af den miljøtekniske beskrivelse og vurdering i afgørelsen fremgår bl.a. følgende om bedst tilgængelige teknik (BAT) og emissionsgrænseværdi for ammoniak (stald og lager):

”Miljøstyrelsen har fastlagt emissionsgrænseværdien for ammoniak ud fra det princip, at enkeltteknologier med reduktionsomkostninger, der overstiger 100 kr. pr. kg. reduceret N, ikke bør indgå i vurderingen.

Ved fastsættelse af en emissionsgrænseværdi for det samlede anlæg skal der ifølge Miljøstyrelsens BAT-standardvilkår udregnes emissionsgrænser for de enkelte dele af (stald)anlægget, hvor der særligt skelnes mellem eksisterende og nye staldanlæg. Summen af disse emissionsgrænser udgør emissionsgrænseværdien for det samlede anlæg, som skal overholdes af husdyrbruget.

Udvidelsen af dyreholdet finder sted i de to eksisterende slagtesvinestalde og den eksisterende smågrise-stald. Esbjerg Kommune vurderer, at det forhold, at der indsættes smågrise på eksisterende delvis spaltegulv i de to eksisterende slagtesvinestalde, ikke medfører, at udvidelsen af slagtesvinestaldene skal betragtes som ny-etablering.

Ifølge Miljøstyrelsens BAT-standardvilkår kan emissionsgrænseværdien for den samlede, årlige ammoniak-emission fra anlægget, som er opnåelig ved anvendelse af BAT, beregnes til 5.065 kg NH₃-N. Beregninger af emissionsniveauet fremgår af nedenstående tabel 11.

BAT-beregning, Ammoniak

	Antal dyr	Antal DE	Type 1	Korrektionsfaktor	Kg NH3-N pr. dyr (EGV)	På stald	Korr. for afgr.	I alt kg N/år	Note
S7-178581 Slagtesvinestald 1									
Slagtesvin (32-113 kg)									
Delvis spaltegulv, 25-49 % fast gulv	5.500	169,28		1,11	0,36	12 mdr.		2.198	1
Smågrise (25 - 32 kg)									
Toklimastald, delvis spaltegulv	5.500	7,79		0,33	0,043	12 mdr.		78	2
S7-178582 Slagtesvinestald 2									
Slagtesvin (32-113 kg)									
Delvis spaltegulv, 25-49 % fast gulv	5.500	169,28		1,11	0,36	12 mdr.		2.198	1
Smågrise (25 - 32 kg)									
Toklimastald, delvis spaltegulv	5.500	7,79		0,33	0,043	12 mdr.		78	3
S7-178583 Smågrisestald									
Smågrise (7,3-25 kg)									
Toklimastald, delvis spaltegulv	11.500	41,20		0,673	0,043	12 mdr.		333	3
S7-178584 Hestestald									
1 voksen årshest, 500-700 kg	20	8,70			9,010	12 mdr.		180	4
Sum		404,04						5.065	

Noter

- 1 jf. MST std. vilkår.
Korrektion for vægt: $((113-32) \times (13,23 + 0,1872 \times (113 + 32))) / 2944 = 1,11$
- 2 jf. MST std. vilkår.
Korrektion for vægt: $((32-25) \times (13,23 + 0,1872 \times (32 + 25))) / 507 = 0,33$
- 3 jf. MST std. vilkår.
Korrektion for vægt: $((25-7,3) \times (13,23 + 0,1872 \times (25 + 7,3))) / 507 = 0,6730$
- 4 Fordampning pr. årsdyr jf. ansøgning

Samlet emission fra ansøgning	4.917 kg N/år
- Esbjerg Kommunes BAT-krav	5.065 kg N/år
Resterende	-148 kg N/år

Tabel 11: Beregning af BAT-emissionsgrænseværdi og sammenligning med ansøgt ammoniakemission.

I ansøgningen på Stratvej 7 er der en samlet årlig ammoniakemission på 4.917 kg NH3-N. Da dette niveau for ammoniakemission er lig eller mindre end den vejledende emissionsgrænseværdi, vurderer Esbjerg Kommune, at husdyrbruget har truffet de nødvendige foranstaltninger til at begrænse ammoniakemissionen fra stald og lager ved anvendelse af bedst tilgængelig teknik.

De virkemidler der kan anvendes til at reducere ammoniakemissionen er primært knyttet til valg af staldsystem/-teknologi, fodringstiltag, samt opbevaring af husdyrgødning.

De virkemidler der er anvendt på Stratvej 7 fremgår af følgende redegørelse:

Staldsystem/-teknologi

Staldsystemet delvist fast gulv, som er det staldsystem, der er anvendt i begge slagtesvinestalde, reducerer ifølge Miljøstyrelsens teknologiblad (note: Mst's teknologiblad – Slagtesvin – Delvist fast gulv – 3. udgave - rev. 29.03.2011) ammoniakemissionen fra stald og lager fra 0,47 kg NH3-N ved drænet gulv (referencestald) til 0,39 kg ved 25-49 % fast gulv. I www.husdyrgodkendelse.dk regnes der for slagtesvinestaldene i den konkrete sag med en ammoniakreducerende effekt på 17,7 % i forhold til referencestaldsystemet.

I smågrisestalden, hvor staldsystemet er to-klimastald med delvis spaltegulv, regnes der i den konkrete sag i www.husdyrgodkendelse.dk tilsvarende med en ammoniakreducerende effekt på 22 % i forhold til referencestaldsystemet.

De valgte staldsystemer i slagtesvinestaldene og smågrisestalden opfylder tilsammen Esbjerg Kommunes BAT-krav uden brug af øvrige ammoniakreducerende virkemidler.

Fodringstiltag

Der anvendes på husdyrbruget ikke et reduceret indhold af råprotein i foderet, idet de anvendte staldsystemer i sig selv medfører at husdyrbruget opfylder BAT-emissionsgrænseværdien såvel som det generelle ammoniakreduktionskrav.

Der stilles ingen vilkår i relation til fodring, men for at sikre, at forudsætningerne for ammoniakberegningerne er korrekte, stilles der vilkår om anvendelse af de i ansøgningen valgte staldsystemer i staldene.

Opbevaring af husdyrgødning

Der opføres ikke nye lagre for husdyrgødning i forbindelse med det ansøgte projekt.

Ansøger oplyser, at begge gyllebeholdere på ejendommen er opført i overensstemmelse med gældende lovgivning. Lagrene herunder den eksterne beholder på Sejstrupvej 12 holdes alle overdækket med snittet halm. Der føres lagerregnskab og logbog over flydelag. Oprøring af gylletanke foretages fortsat før udbringning på markerne primært om foråret. Der er således ingen ændringer til miljøgodkendelsen fra 2008.

Ansøgers redegørelse er i overensstemmelse med BREF dokumentet der angiver, at for så vidt angår BAT ved opbevaring af flydende husdyrgødning omfatter dette en stabil beholder, der kan modstå påvirkning og som er tæt og beskyttede mod tæring; at gylle kun omrøres lige før tømning i forbindelse med udbringning; samt at tanken overdækkes med fast låg eller flydelag.

Der stilles ingen vilkår i relation til opbevaring af husdyrgødning."

Af den miljøtekniske beskrivelse og vurdering i afgørelsen fremgår bl.a. følgende om høring:

"Et udkast til miljøgodkendelse for Stratvej 7 har været i nabohøring fra den 15. september til den 6. oktober 2014. Der er i høringsperioden indkommet indsigelse fra naboerne på Stratvej 5, 14, 16 og 22. Derudover har ansøger indsendt enkelte ændringsforslag af mindre betydning, og disse er derfor ikke omtalt yderligere.

Indsigelserne fra naboerne drejer sig overordnet om følgende forhold: lugtgener, slid på offentlig vej, natur, rotter og MRSA. Ansøger har haft indsigelserne til udtalelse og har via sin konsulent indsendt bemærkninger hertil.

[...]

Lugtgener

Det fremgår af alle fire naboindsigelser, at naboerne i dag er plaget af lugtgener ved den nuværende drift på Stratvej 7, og at de derfor frygter for konsekvenserne af, at svineproduktionen øges.

Naboerne på Stratvej 16 er bekymret over lugt som følge af overpumpning af gylle fra stalde til gyllebeholdere.

[...]

Naboerne på Stratvej 5 stiller bl.a. spørgsmålstegn ved en række forhold, som de vurderer, har betydning for lugt fra husdyrbruget herunder de lugtberegninger, der er foretaget i IT-ansøgningsystemet.

[...]

De samme naboer stiller spørgsmålstegn ved, om der er stillet de korrekte lugtvilkår, og hvorledes kommunen vil sikre, at de stillede lugtvilkår overholdes i praksis.

Naboerne foreslår samtidig kommunen, at overpumpning af gylle til beholderen, der ligger nærmest naboerne, kun finder sted i vinterperioden, så lugtgenerne i sommerperioden reduceres.

Endelig stiller naboerne på Stratvej 5 og Stratvej 14 sig undrende over for, at lugtgenefstanden i det udkast, der har været i høring, er reduceret i forhold til miljøgodkendelsen fra 2008.

Esbjerg Kommune bemærker, at lugtgenefstanden ikke reduceres men øges fra 199 m i 2008 til 255 m i ansøgt drift som følge af, at produktionen udvides. Den afstand, naboerne refererer til, er den reelle afstand mellem et vægtet lugtcentrum for staldene og nærmeste nabobeboelse uden landbrugspligt. Det vægtede centrum for lugt er flyttet nærmere naboen på Stratvej 14 i forhold til godkendelsen fra 2008, da der er en anden fordeling af dyrene i staldene. Derfor reduceres afstanden fra det vægtede centrum til nærmeste nabobeboelse nu til 256 m mod tidligere 263 m.

Lugtberegningsværktøjet er bygget op omkring ventilation af stalde, hvor luft udelukkende udledes gennem afkast placeret i staldkip, og ikke naturlig ventilation, hvor en del af luftsiftet ligeledes foregår gennem siderne. Ifølge gældende lovgivning skal lugtberegningerne foretages via det beregningsværktøj, der findes i www.husdyrgodkendelse.dk med mindre ansøger ønsker beregningen erstattet af anden spredningsberegning eller ved meget afvigende ventilationsforhold i forhold til almindelig praksis. Dette vurderes ikke at være tilfældet. Det bemærkes, at Esbjerg Kommune ikke forventer et mere korrekt resultat ved anvendelse af OML-modellen.

Esbjerg Kommune er ikke bekendt med at naturlig ventilation i stalde medfører forøgede lugtgener i forhold til andre ventilationstyper. Tværtimod forventes der lavere lugtemission fra naturligt ventilerede stalde, fordi luften på de fleste dage af året fortyndes langt mere end luften fra de mekanisk ventilerede (note: Farmtest – Bygninger nr. 2 – 2002). Lugt fra stalde med mekanisk eller naturlig ventilation). På vindstille og varme dage forventes naturlig ventilation dog at kunne medføre høje lugtkoncentrationer i umiddelbar nærhed af staldene. Det kan på den baggrund ikke afvises, at naturlig ventilation er en medvirkende årsag til at naboerne på Stratvej 5 til tider oplever lugtgener. Ifølge lovgivningen gælder beskyttelsesniveauet for lugt til nærmeste enkelt bolig uden landbrugspligt, som er Stratvej 14. Da lugtgenekriteriet til denne nabo er overholdt, og nabobeboelsen er beliggende minimum 140 m fra nærmeste stald på Stratvej 7 (korteste afstand), vurderes det, at udvidelsen ikke vil medføre væsentlige lugtgener for naboen på Stratvej 14.

[...]

For at forhindre at lugt fra staldene ikke overstiger forudsætningerne i lugtberegningerne er der stillet vilkår om en samlet maksimal lugtemission, som tager udgangspunkt i et maksimalt antal smågrise og slagtesvin på stald ad gangen udtrykt ved antallet af stipladser. Vilkåret er kontrollerbart, da antallet af svin på stald kan kontrolleres ved simpel optælling eller ved at aflæse svineflytninger i CHR-registret. Derudover er der stillet vilkår om, at der ved miljøtilsyn skal kunne fremvises dokumentation for dyreholdets størrelse i form af bl.a. slagterafregninger. Esbjerg Kommune vurderer, at vilkårene er kontrollerbare, så det ved miljøtilsyn er muligt at vurdere, hvorvidt lugtgenekriteriet er overholdt.

Lugtkumulation med andre husdyrbrug indgår som en parameter i lugtberegningen, der i forhold til enkelt beboelser medfører, at lugtgenegrænsen øges med 10 %, såfremt der ligger ét øvrigt husdyrbrug med en besætning større end 75 DE inden for 100 m fra nærmeste nabo uden landbrugspligt. Husdyrbruget på

Stratvej 5 ligger inden for 100 m fra beboelsen på Stratvej 14, men da husdyrbrugets lovlige dyrehold er mindre end 75 DE er der ikke indlagt andre husdyrbrug i lugtberegningen.

[...]

I forhold til indsigelserne fra Stratvej 16 om lugt fra gyllebeholderne ved overpumpning af gylle fra stalde til gyllebeholdere bemærkes det, at driftstiden ved hver overpumpning øges fra 0,5 time til 1,5 time. Overpumpning foregår fortsat 26 gange pr. år svarende til én overpumpning hver 14. dag.

[...]

I relation til forslaget om overpumpning af gylle til kun én gyllebeholder i sommerperioden gør ansøger opmærksom på, at den sydlige gyllebeholder med 1.500 m³ opbevaringskapacitet beliggende nærmest naboerne på Stratvej 5 udelukkende modtager gylle fra smågrisestalden. Der er således ikke etableret gylleledninger fra smågrisestalden til den nordlige gyllebeholder med 3.000 m³ opbevaringskapacitet. Der er derfor med de nuværende afløbsforhold ikke mulighed for, at gyllen fra samtlige stalde kan overføres til den nordlige beholder i en periode af året. Esbjerg Kommune vurderer, at der ikke er hjemmel til at kræve en sådan foranstaltning.

[...]

MRSA

[...]

Natur- og Miljøklagenævnet har i en sag udtalt, at vurderingen af sundhedsfare for omgivelserne ikke kan indgå i miljøgodkendelser af husdyrbrug. Esbjerg Kommune har på den baggrund ikke inddraget MRSA i sagsbehandlingen."

Kommunens bemærkninger i anledning af klagen

Kommunen har den 21. januar 2015 bemærket følgende vedrørende klagen:

"Det er i klagen angivet, at afstandene mellem husdyrbruget og Stratvej 5 og 14 ikke er korrekte. Esbjerg Kommune bemærker hertil, at nærmeste stald er hestestalden, som helt korrekt ikke er placeret hhv. 105 m og 210 m fra naboerne, men hhv. ca. 120 m og ca. 160 m herfra. Dette ændrer ikke på at husdyrgodkendelseslovens afstandskrav fortsat er overholdt.

Et klagepunkt går på at kommunen ikke forholder sig til, hvordan resultaterne af lugtgeneberegningen er fremkommet. I afgørelsen har Esbjerg Kommune vurderet, at lugtberegningerne jf. gældende lovgivning (note: Bekendtgørelse nr. 1283 af 08/12/2014 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug) skal foretages via det beregningsværktøj, der findes i www.husdyrgodkendelse.dk. Desuden har kommunen vurderet at forudsætningerne for lugtgeneberegningen er korrekte. Esbjerg Kommune har på den baggrund ikke fundet det relevant, at gå yderligere i dybden med lugtgeneberegningen i afgørelsen.

Esbjerg Kommune gør i forhold til klagepunktet, hvor klagere undrer sig over at dyreholdet fordobles, men geneafstanden kun øges svagt, opmærksom på, at klagere sammenholder data, der ikke er sammenlignelige. Produktionen af både smågrise og slagtesvin øges fra 8.750 stk. (godkendt 2008) til 11.000/11.500 stk. (2014). Dette svarer til en udvidelse af produktionen på ca. 25-30 %. Lugtgenearfstanden øges samtidig hermed fra 199 m til 255 m svarende til en forøgelse på 28 %. Disse tal stemmer umiddelbart pænt overens. Flere forhold gør dog at det ikke giver mening at sammenligne produktionsstørrelser med geneafstande heriblandt fordi antallet af stipladser (dyr på stald ad gangen) og svinenes vægtintervaller ændres. Vurderet ud fra antal stipladser kan forøgelsen i lugtgenearfstanden forklares med, at der i ansøgt drift vil

være lidt færre slagtesvin på stald ad gangen, mens antallet af smågrise på stald af gangen øges. Dette er afgørende for at geneafstanden forøges fra 199 m til 255 m.

I forhold til klagepunktet, der går på at geneafstande til naboer ikke er rimelige ved temperaturer fra 15° C og op, bemærker Esbjerg Kommune, at der ved den anvendte lugtmodel beregnes lugtgeneafstande i forhold til de korte tidsrum med de højest forekommende lugtkoncentrationer (note: Faglig rapport vedrørende en ny lugtvejledning for husdyrbrug, Miljøministeriet, Skov- og Naturstyrelsen, december 2006). Derfor indgår der i beregningen af lugtgeneafstanden også lugt fra husdyrbruget ved temperaturer større end 15° C.

Esbjerg Kommune har ved fastlæggelse af BAT-emissionsgrænseniveauet for smågrise og slagtesvin taget udgangspunkt i Miljøstyrelsens BAT-emissionsgrænseværdier (note: Vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT), Husdyrbrug med konventionel produktion af slagtesvin (gyllebaserede staldsystemer), Miljøstyrelsen maj 2011. Husdyrbrug med konventionel produktion af smågrise (gyllebaserede staldsystemer), Miljøstyrelsen maj 2011) for eksisterende dele af anlægget som ikke gennemgribende reoveres. Det er kommunens vurdering, at beregningen er foretaget korrekt, idet der ikke foretages en gennemgribende reovering af staldene. Dette indbefatter ligeledes staldgulvet i slagtesvinestaldene, hvor der indsættes smågrise.

I forhold til tillægget til miljøgodkendelse er det fortsat Esbjerg Kommunes vurdering, at det ansøgte projekt overholder gældende regler herunder beskyttelsesniveauerne i husdyrgodkendelseslovgivningen, og derfor fastholder Esbjerg Kommune sin afgørelse om tillæg til miljøgodkendelse.”

Natur- og Miljøklagenævnets bemærkninger og afgørelse

Generelle bestemmelser

Den ansøgte produktion er omfattet af husdyrbruglovens § 12, stk. 1, og udvidelsen skal godkendes efter lovens § 12, stk. 3. Godkendelsen gives som et tillæg til den eksisterende godkendelse.

Ifølge husdyrbruglovens § 19 skal kommunen ved vurderingen af bl.a. en ansøgning om godkendelse efter lovens § 12 sikre, at ansøgeren har truffet de nødvendige foranstaltninger for at forebygge og begrænse forureningen ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT), og at husdyrbruget i øvrigt kan drives på stedet uden at påvirke omgivelserne på en måde, som er uforenelig med hensynet til omgivelserne. Godkendelsen skal indeholde vilkår, der sikrer, at husdyrbruget indrettes og drives på en sådan måde, at kravene i husdyrbruglovens § 19 opfyldes, jf. lovens § 27.

Ifølge husdyrbruglovens § 26, stk. 2, skal kommunen foretage en samlet vurdering af alle etableringer, udvidelser eller ændringer foretaget siden 1. januar 2007 på husdyrbruget, inklusiv bedriftens arealer, dog højst over en 8 årig periode.

Natur- og Miljøklagenævnets bemærkninger til klagen

Natur- og Miljøklagenævnet har forstået klagen således, at der klages over:

1. Manglende overholdelse af afstandskrav i husdyrbruglovens § 6
2. Lugtgener, herunder beregning af geneafstand
3. BAT-emissionsniveau, herunder om det skal vurderes som et eksisterende eller som et nyt staldanlæg

Nævnet kan ved afgørelser om miljøgodkendelse efter husdyrbrugloven kun tage stilling til forhold, der er omfattet af husdyrbrugloven og tager derfor ikke stilling til klagepunktet vedrørende risikoen for MRSA-smitte samt vilkår om overbrusning.

Efter nævnets vurdering er der - ud over de anførte klagepunkter – ikke med klagen fremkommet forhold, der kan føre til ændring af kommunens afgørelse eller yderligere nævnsmærkninger, jf. herved § 12 a i lov om Natur- og Miljøklagenævnet.

Ad 1. Afstandskrav

Ifølge husdyrbruglovens 6, stk. 1, stk. 4, er det ikke tilladt at etablere anlæg samt udvide og ændre eksisterende husdyrbrug for mere end 3 DE, der medfører forøget forurening, i en afstand mindre end 50 m fra en nabobeboelse.

Det følger af kommunens bemærkninger til klagen, at afstanden mellem husdyrbruget og Stratvej 5 og 14 er henholdsvis ca. 120 m og ca. 160 m. Nævnet kan tilslutte sig kommunens efterfølgende opmålinger.

Afstandskravet i husdyrbruglovens § 6, stk. 1, nr. 4, er således overholdt.

Ad 2. Lugt

Kommunen må ikke meddele godkendelse efter husdyrbruglovens § 12, hvis det ansøgte vurderes at medføre væsentlige virkninger på miljøet, jf. husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens³ § 11, stk. 1, jf. stk. 3. Ved væsentlige virkninger på miljøet forstås, at det beskyttelsesniveau for bl.a. lugt, der er fastsat i bekendtgørelsens bilag 3, afsnit B, overskrides.

Af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3, afsnit B, fremgår, at der skal beregnes en geneafstand ud fra både den nye lugtvejledning⁴ og efter FMK-vejledningen⁵. Geneafstanden fastsættes i hvert enkelt tilfælde på baggrund af den længste geneafstand beregnet efter de to vejledninger.

Det fremgår endvidere af husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens bilag 3, afsnit B, at beboelsesbygninger på ejendomme med landbrugspligt efter landbrugslovens regler ikke indgår i forhold til overholdelse af genekriterierne for samlet bebyggelse og enkeltboliger.

Af § 2, stk. 1, i landbrugsloven⁶ fremgår, at en landbrugsejendom er en ejendom, der er noteret som en landbrugsejendom i Geodatastyrelsens matrikelregister, og af stk. 2, fremgår, at en landbrugsejendom er undergivet landbrugspligt.

³ Bekendtgørelse nr. 294 af 31. marts 2009 om tilladelse og godkendelse m.v. af husdyrbrug. Det følger af den gældende husdyrgodkendelsesbekendtgørelse, bekendtgørelse nr. 44 af 11. januar 2016, § 56, stk. 1, at Natur- og Miljøklagenævnet behandler sager efter de hidtil gældende regler, når anmeldelsen eller ansøgningen om tilladelse eller godkendelse af husdyrbrug er modtaget af kommunalbestyrelsen før den 15. januar 2016. Henvisningerne i det følgende til husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen er derfor en henvisning til den dagældende bekendtgørelse, dvs. bekendtgørelse nr. 294 af 31. marts 2009.

⁴ Vejledning om tilladelse og godkendelse af husdyrbrug.

⁵ Vejledende retningslinjer for vurdering af lugt og begrænsning af gener fra stalde, FMK, 2. udgave maj 2002.

⁶ Lovbekendtgørelse nr. 616 af 1. juni 2010 om landbrugsejendomme med senere ændringer.

Ejendommen beliggende Stratvej 5 er noteret som landbrugsejendom og er dermed ifølge landbrugsloven undergivet landbrugspligt. Denne ejendom indgår derfor ikke i forhold til overholdelse af generkriterierne for samlet bebyggelse og enkeltboliger i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsen.

I forbindelse med ansøgningen om miljøgodkendelse er der lavet en lugtgeneberegning, der viser, at der ikke vil opstå væsentlige lugtgener for beboelse i samlet bebyggelse og byzone. Lugtgeneafstanden for enkeltbolig er dog alene overholdt med ca. 1 meter.

Natur- og Miljøklagenævnet har på denne baggrund foretaget en genberegning af afstanden til enkeltbolig. Denne beregning viser, at geneafstanden kan opgøres til 254,67 m, og at den faktiske afstand kan opgøres til 258,53 m. Husdyrbekendtgørelsens beskyttelsesniveau for lugt er dermed overholdt.

Esbjerg Kommune har yderligere stillet vilkår, der sikrer, at godkendelsens forudsætninger om dyreholdets størrelse fastholdes/kan kontrolleres.

Med hensyn til klagerens kritik af lugtberegningen skal nævnet bemærke, at beregningerne er udført i Miljøstyrelsens ansøgningssystem husdyrgodkendelse.dk, som foreskrevet i husdyrgodkendelsesbekendtgørelsens § 6, stk. 2, og at de korrekte punkter i forhold til enkelt bolig, samlet bebyggelse og byzone er udpeget. Ansøgningssystemet anviser ikke en særlig beregningsmodel for naturligt ventilerede stalde.

Nævnet finder ikke grundlag for at tilsidesætte de faglige vurderinger, som ligger bag udformningen af husdyrgodkendelse.dk og finder således ikke anledning til at tilsidesætte de udførte lugtberegninger.

Ad 3. BAT-emissionsgrænse niveau

Det følger af nævnets praksis⁷, at kommunen i sager om godkendelse af husdyrbrug efter husdyrbruglovens § 11 og 12 skal anvende Miljøstyrelsens "Vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT)" ved vurderingen af, om det ansøgte lever op til kravet om anvendelse af BAT. Miljøstyrelsen har udarbejdet sådanne vejledninger for en række forskellige dyrearter og dyretyper.

Ved fastsættelse af en ammoniakemissionsgrænseværdi for det samlede anlæg skal der ifølge den enkelte vejledning udregnes emissionsgrænser for de forskellige dele af (stald)anlægget. Summen af disse emissionsgrænser udgør emissionsgrænseværdien for det samlede anlæg, der skal overholdes af husdyrbruget.

De vejledende emissionsgrænseværdier i Miljøstyrelsens vejledning varierer alt efter, om den pågældende produktion af dyr, for hvilken emissionsgrænseværdien skal fastsættes, i det ansøgte projekt er placeret i en ny del af anlægget eller i en eksisterende del af anlægget, som ikke gennemgribende renoveres.

Natur- og Miljøklagenævnet vurderer, at staldanlægget skal regnes som eksisterende staldanlæg, idet der ikke i forbindelse med udvidelsen af husdyrbruget foretages en gennemgribende renovering af staldanlægget. Udvidelsen indebærer, at smågrise i intervallet 25-32 kg indsættes i en stald, som

⁷ Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse af 3. maj 2011 (NMK-132-00042).

tidligere blev anvendt til slagtesvin med en standardvægt fra 32 kg. I husdyrgodkendelse.dk hedder staldsystemet med delvis spaltes for smågrise "Toklimastald, delvis spaltegulv" og det er ikke muligt at vælge et staldsystem, som hedder det samme som for slagtesvin.

Det fremgår af godkendelsen til husdyrbruget på Stratvej 7, at kommunen i overensstemmelse med nævnets praksis har vurderet spørgsmålet om anvendelse af BAT i produktionsanlægget ud fra de vejledende emissionsgrænseværdier for slagtesvin og smågrise⁸.

Ifølge de beregninger, der er gengivet i godkendelsen, udgør den samlede emissionsgrænseværdi 5.065 kg N/år. Nævnet har beregnet den samlede emissionsgrænseværdi til 5.069 kg N/år. Med de forudsætninger, der er angivet i ansøgningen og godkendelsen - staldindretninger, fordelingen af dyreholdet i de enkelte stalde samt eventuelle ammoniakreducerende tiltag - vil ammoniakemissionen fra det samlede anlæg være 4.917 kg N/år.

Da den faktiske ammoniakemission i ansøgt drift således ikke overskrider emissionsgrænseværdien for det samlede anlæg, finder nævnet, at det godkendte projekt lever op til kravet efter husdyrbruglovens § 19, jf. § 12, om anvendelse af BAT.

Natur- og Miljøklagenævnets afgørelse

Natur- og Miljøklagenævnet stadfæster på denne baggrund Esbjerg Kommunes afgørelse af 24. november 2014 om godkendelse til udvidelse af husdyrbruget på adressen Stratvej 7, 6740 Bramming.

Natur- og Miljøklagenævnet beklager den lange sagsbehandlingstid.



Annette Nørby
Konst. ankechef

/



Katrine Søbo Stie Andreasen
Specialkonsulent

Afgørelsen er sendt pr. e-mail til:

Kirsten Klok, Stratvej 5, 6740 Bramming, klokingvartsen@mail.dk

Claus Jæger, Stratvej 7, 6740 Bramming, clausjaeger@mail.dk

Esbjerg Kommune, Torvegade 74, 6700 Esbjerg, raadhuset@esbjergkommune.dk

Jysk Landbrugsrådgivning, John Tranus Vej 25, 6705 Esbjerg Ø, info@jlbr.dk

⁸ Vejledende emissionsgrænseværdier opnåelige ved anvendelse af den bedste tilgængelige teknik (BAT), Husdyrbrug med konventionel produktion af slagtesvin (gyllebaserede staldsystemer), Miljøstyrelsen maj 2011. Husdyrbrug med konventionel produktion af smågrise (gyllebaserede staldsystemer), Miljøstyrelsen maj 2011.